

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 8

Fylke: Rogaland

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Tustland og Sand

Emne: Beit og beite

Bygdelag:

Oppskr. av: Anders Røpeid

Gard: Røpeid og Skipewåg

(adresse):

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Tosmas Røpeid, bonde, f. på Røpeid i Sand 1887.

Tolleiv Skipewåg, skui og jordarbeidar, f. på grunnegarden Skipewåg 1911.

SVAR

1. Beit vart mykje nytta både på Røpeid og i Skipewåg, mest i vårkuipa.

Det heitte beite, u.

Det var mest kjøtt dei tok til beite, men og selja og rånda.

T. G.: Far (Lars Skipewåg, f. på Skipewåg 1871)

kalla det sveg når nu braut rånde- og seljekvete med stovve smått laiv på den våren. Den tyngaste kvisten på moske, den som ikkje vart skoven men lagd saman med skavet slik den var, den heitte òg sveg. For så at det var overløvet og stort som musvægro, då og sauen framfodd; når laske-løvet og stort som musvægro, då og kyrne framfodd.

2. Aleiðet heitte i beita.

Det er ikkje kjent at dei hadde nokon sers slege eller annan reidskap til å dra heim beitet med.

3. Dei tok beitet tidleg på våren, mens bra emna stod i knipp (i mars-april). Kjøttet kunne ein ta tidlegast; ~~så~~ knippene på rånda og selja skulle helst vera uko

13433

større enn lejoek-Kuippaue når dei tok slikt
beit.

Lejoek

Dei hogde ned heile treet, pikka av kvisten
og brukte resten av treet til ved. Dersom dei
tok ^{når trea svare} beit ~~svare~~, skinnu dei Kylla treet,
(u Kylla avaupå; T. I): dei hogg av den finare
kvisten til beit, reiv så av nevrå og barken
(til barking) og let treet stå og turka til
ved.

T. R.: Dersom ein tok heim ikkje berre leiket
(Kvisten) men grønne åg, vart desse lagt i
Køst ute på tønnet, og så fekk sauene gnaga
dei.

Begge: Kallas var det berre føre töl (n) dei
køyde heim og let sauene gnaga på. Det var
avfall eller skoginga, føregreiner og kapp. Dette
køyde dei rett heim på tønnet og la det utanfor
skuten (vedhuset). Så slepte dei sauene og
geitene uti det, og dei gnag det berre. Kalls på
vart det bruket til ved. — Dette vart gjort i
snøvinterar så dei ikkje kunne slippe ut
sauene, og men der gonger var det mest berre
snøvinterar. Det vart gjort berre når dei
skoga, eller når dei ~~og~~ ingen av himmels-
munnene kjem til at dei ~~og~~ lagde ned
heile tre og køyde heim til dette bruket.
Kvart i køyde dei heim berre og hakka
til inderbør (önnbør). Der låg ute for
dei hakka han opp, og så gnag sauene på
leav; Men han vart ikkje køyde heim for
dette.

Begge kjemmer ordet Køst, m i lydninga
dunge, men har ikkje høyrst ordet leita-
Køst.

Den tida då dei tok beit, sjå svar på sp. 1.

4. Dei mylka laticvkniv hi å pikka av kvisten eller beitet med om fosma, sjå svar på spl. 9.
5. Det var bevre kyrne som fekk beit; saene og geitene fekk føretødt. Beitet fekk dei slik det var (ikkje hakka) blanda med høyet i vordelen.
6. Beitet lig på låven eller i høyrromet, føretødet på tinnit irtaup skuten.
Det var bevre saene og geitene som var ute om vinteren.
7. Ukjent.